

Iškiliai Lietuvos mokslų akademijos akademikei Veronikai Vasiliauskienei – 85

Visagalis laikas nepaprastai greitai skaičiuoja žmogaus gyvenimo metus. Vaikystė, jaunystė, branda, dabartis – atrodo, viskas įvyko ir tebevyksta vos ne vienu laiku. Tad gal geriau laiką skaičiuoti ne metais, bet nuveiktais darbais. Toks skaičiavimas ypač palankus galvojant apie Lietuvos mokslų akademijos akademikę habilituotą daktarę profesorę Veroniką Vasiliauskiene, pasitinkančią savo gyvenimo 85-metį, nes jos nuveiktų darbų kraitis ir tų darbų atneštos naudos bei pripažinimo mastas yra tikrai įspūdingas.

Veronika Vasiliauskienė gimė 1935 m. gruodžio 15 d. Radviliškio rajone, Aukštelkų kaime, ūkininkų šeimoje. 1954 m. ji baigė Radviliškio I vidurinę mokyklą, 1959-aisiais įgijo aukštąjį išsimokslinimą – baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją (dabar Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademija) ir tapo moksline agronome. Jaunoji absolventė 1959 m. įsidarbino Šilutės rajone augalų apsaugos agronome, nuo 1962 m. dirbo Šilutės žemės ūkio technikumui dėstytoja.

Tolesnis V. Vasiliauskienės gyvenimo kelias glaudžiai susietas su žemės ūkio mokslo plėtra Lietuvoje. 1970–1974 m. ji buvo Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto aspirantė (doktorantė). Baigusi aspirantūrą, Lietuvos žemės ūkio universiteto mokslinėje taryboje 1974 m. apgynė disertaciją „Kultūrinės ganyklos derliaus botaninės ir cheminės sudėties kitimas priklausomai nuo NPK trąšų normų bei santykių LTSR nerūgštaus priemolio dirvoje“, jai buvo suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato (po 1993 m. – daktaro) mokslų laipsnis (vadovas – prof. habil. dr. Leonas Kadžiulis). 1980 m. V. Vasiliauskienė ėjo vyriausiosios mokslo darbuotojos pareigas, 1985 m. suteiktas nusipelnusios agronomės vardas. 1988 m. Latvijos žemdirbystės ir žemės ūkio ekonomikos mokslinių tyrimų institute V. Vasiliauskienė apgynė žemės ūkio mokslų daktaro (habilituoto daktaro) disertaciją „Kultūrinių ganyklų mineraliniuose dirvožemiuose skirtingų žolynų mineralinio maitinimo intensyvaus naudojimo sistemoje mokslinis pagrindimas“, 1995 m. Lietuvos žemės ūkio universitete jai suteiktas profesorės vardas.

Nuo 1990 m., kai prof. V. Vasiliauskienė buvo išrinkta Lietuvos mokslų akademijos (LMA) nare eksperte, jos veikla glaudžiai susijusi su šios institucijos, vienijančios žymiausius Lietuvos ir užsienio mokslininkus, gyvavimu. 1994 m. ji išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare korespondente, o 1998-aisiais – Lietuvos mokslų akademijos tikrąja nare (akademike). Tai pirmoji Lietuvoje moteris, tapusi akademike.

Prof. V. Vasiliauskienės ir kolegų akademikų Leonardo Kairiūkščio, Juozo Lazausko ir Vytauto Kontrimavičiaus iniciatyvos ir didelio rūpesčio dėka, LMA prezidiumui pritarus, buvo įsteigtas atskiras Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius. Akademikė 1995 m. išrinkta naujojo skyriaus pirmininke ir jam vadovavo dešimt metų. Vadovaudama skyriui, savo talentą ir organizacinius gebėjimus sėkmingai naudojo naujojo padalinio strategijai sukurti ir vykdyti. Skyrius plėtėsi, stiprėjo, kilo jo autoritetas. Pirmininkė akad. V. Vasiliauskienė palaikė glaudžius ryšius su žemės ūkio krypties aukštųjų mokyklų ir mokslinio tyrimo institutų mokslininkais. Kai į veiklą įsijungė ne tik LMA nariai, bet ir kitų agrarinių institucijų iškilūs mokslininkai, skyriuje buvo įsteigtos penkios mokslų sekcijos, viena komisija, įsitraukė Vandens taryba. Prie skyriaus veiklos prisijungė Lietuvos dirvožemininkų draugija. Akademikės V. Vasiliauskienės sukurta tvirta skyriaus veiklos pradžia tapo svarių pagrindų tolesniems darbams. Skyriaus veikla yra sutelkta aktualiausioms agrarinių ir gretutinių mokslo sričių bei krypties mokslui spręsti, skatinti mokslo rezultatų sklaidą, eksperimentinę plėtrą ir inovacijas, įtraukti jaunuosius mokslininkus.

Pelniusi didelį autoritetą, akad. V. Vasiliauskienė buvo LMA prezidiumo narė (1995–2009 m.), Lietuvos MA mokslinė sekretorė (2001–2005 m.) ir viceprezidentė (2005–2009 m.). 2008 m. tuometinis Lietuvos žemės ūkio universitetas, pripažindamas akad. V. Vasiliauskienės nuveiktus darbus Lietuvos žemės ūkio mokslo srityje ir jos indėlį į universiteto veiklą, suteikė jai Garbės daktarės vardą.

Akad. V. Vasiliauskienės mokslinės veiklos sritis – biomedicinos mokslai, kryptis – agronomija (augalininkystė, pievininkystė ir agrochemija). Dirbdama Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institute (vėliau Lietuvos žemdirbystės institute) ir jo Vokės filiale jaunesniąja, vyresniąja, vyriausiąja mokslo darbuotoja, direktoriaus pavaduotoja mokslui (1974–1995 m.), buvo mokslinių darbų, temų ir programų vadovė bei vykdytoja. Už kūrybinį indėlį moksliniame darbe „Agronomiškai racionalios ir ekologiškai saugios žemės ūkio kultūrų tręšimo sistemos pagrindai“ (su bendraautoriais) 1988 m. jai skirta Valstybinė premija.

Šalia mokslinių tyrimų akad. V. Vasiliauskienė pasižymėjo dideliu aktyvumu visuomeninėje veikloje, taip pat sprendžiant svarbius Lietuvos valstybei klausimus. 2000–2009 m. buvo Žemės ūkio mokslų tarybos prie Žemės ūkio ministerijos pirmininkė, dalyvavo rengiant įvairias šalies strategijas ir programas: pirmąją Nacionalinę žemės ūkio plėtojimo programą (1993 m., atnaujinta 1996 m., Žemės ūkio ministerija); vadovavo grupei mokslininkų rengiant „Lietuvos žemės ūkio mokslo ir mokymo plėtros programą“ (Žemės ūkio ministerija, 1995 m.); dirbo Ministrės Pirmininkės Irenos Degutienės sudarytoje mokslininkų grupėje (1999 m.) rengiant „Lietuvos mokslo ir technologijų baltąją knygą“ (Mokslo ir studijų departamentas prie Švietimo ir mokslo ministerijos, 2001 m.); buvo bendraautorė rengiant Lietuvos mokslų akademijos kartu su Ūkio ministerija programą „Ilgalaikė Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtotės iki 2015 metų strategija“ (vadovavo sektoriui „Kaimo, žemės ūkio ir žuvininkystės plėtotės iki 2015 metų strategija“, 2002 m.); koordinavo „Žemės ir maisto ūkio mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos“ rengimą (Žemės ūkio ministerija, 2007 m.).

Išrinkta žemės ūkio mokslo institucijų mokslininkų, akad. V. Vasiliauskienė buvo Lietuvos mokslo tarybos narė (1999–2003 m.), Lietuvos žemdirbystės instituto tarybos pirmininkė (1992–1996 m.). Dirbo Vyriausybės konsultante žemės ūkio klausimais (1993 m.), Žemės ūkio mokslo tarybos prie Žemės ūkio ministerijos pirmininko pavaduotoja (1999–2001 m.), pirmininke (2001–2010 m.). Lietuvos Respublikos Vyriausybės buvo paskirta Lietuvos mokslo premijų komiteto mokslinė sekretore (1999–2006 m.). Kol leido sveikata, Akademikė buvo Žemės ūkio ministerijos kolegijos narė, Kaimo plėtros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos žemės ūkio universiteto ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto tarybų narė, Lietuvos mokslų akademijos Mokslininkų rūmų tarybos pirmininkė, keletą metų – Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo ekspertė.

2007 m. bendru sutarimu, Akademikė nominuota atstovauti Lietuvos mokslų akademijai ir Lietuvos mokslo tarybai Stebėsenos komitete prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos „Žmogiškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo, Sanglaudos skatinimo, techninės paramos veikslių programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti“. Buvo Vilniaus universiteto bendrojo programavimo dokumento projekto „Vilniaus universiteto nenuosekliųjų studijų sistemos pritaikymas ir išplėtimas kaimo plėtros specialistų rengimui“ Valdymo grupės pirmininkė Taip akad. V. Vasiliauskienės mokslinė ir mokslo organizacinė veikla prisideda prie tolesnės Lietuvos žemės ūkio sanglaudos su visuotiniu mokslu plėtotės.

Akad. V. Vasiliauskienė yra 8 apgintų daktaro disertacijų mokslinė vadovė, 20 apgintų daktaro disertacijų ir 10 habilitacinių darbų gynimo komitetų narė ar pirmininkė Lietuvos žemės ūkio universitete, Lietuvos žemdirbystės bei Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutuose. Skaitė agrochemijos kursą Vilniaus universiteto Gamtos fakultete. Paskelbė per 320 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių. Su prof. Marija Eidukevičiene ji yra monografijos „Lietuvos dirvožemiai“ sudarytoja (2001) ir bendraautorė. Už šią monografiją pelnė Vytauto Vazalinsko fondo premiją. Su prof. Algirdu Juozu Motuzu sudarė prof. Petro Vasinausko knygą „Agronomija Lietuvoje“ (2005). Mokslinių tyrimų rezultatus skelbė tarptautiniuose kongresuose ir konferencijose (Vokietijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Rusijoje ir kitur).

Akademikė buvo LMA mokslo žurnalo „Žemės ūkio mokslai“ redakcinės kolegijos atsakingoji sekretorė (1994–2006 m.) ir pirmininkė (2007–2012), mokslo žurnalų „Žemdirbystė“, „Gyvulininkystė“, „Žemės ūkio enciklopedijos“ ir kitų leidinių redakcinių kolegijų narė ar pirmininkė; LMA bei Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto leidinio „100 žymiausių Lietuvos žmonių“ redakcinės kolegijos narė.

Akademikė V. Vasiliauskienė – nepakeičiama LMA ir Lietuvos mokslo tarybai teikiamų konkursinių darbų, projektų, dokumentų ekspertė.

Labai svarbus LMA viceprezidentės akad. V. Vasiliauskienės vaidmuo kuriant integruotą mokslo, studijų ir verslo centrą – Slėnį „Nemunas“. Prasidėjo nuo diskusijų su mokslininkais ir įvairių institucijų vadovais. Viceprezidentės iniciatyva 2006 m. lapkričio 28 d. buvo organizuota visuotinė, išplėstinė (dalyvavo Švietimo ir mokslo bei Žemės ūkio ministrai, kiti ministerijų atsakingieji darbuotojai) LMA sesija „Lietuvos kaimo vizija: dabartis ir žvilgsnis į ateitį“. Renginyje priimta rezoliucija buvo pirmasis oficialus dokumentas

Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl Slėnio „Nemunas“ kūrimo. Jį pasirašė Lietuvos mokslų akademijos prezidentas akad. Zenonas Rokus Rudzikas ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrė prof. Kazimiera Danutė Prunskienė.

Akad. V. Vasiliauskienė pasižymi nepaprastu darbštumu, kruopštumu, dideliu reiklumu sau. Darbas, kurio ji imasi, atliekamas aukščiausiu lygiu. Neeilinis jos talentas ir organizaciniai gebėjimai padėjo sudaryti sąlygas Lietuvos žemės ūkio srities mokslininkams pasiekti akivaizdžių žemės ūkio mokslo ir eksperimentinės plėtros rezultatų. Neatsitiktinai 2010 metais laikraščio „Ūkininko patarėjas“ surengtoje apklausoje jo skaitytojai dvidešimties žymiausių agrarininkų nepriklausomos Lietuvos 1990–2010 metais sąrašė Akademikei paskyrė vieną aukščiausių vietų. Jos veiklos nuopelnai kaimo plėtrai buvo įvertinti ir anksčiau: Žemės ūkio ministerijos surengtame konkurse „Lietuvos kaimo spindulys 2006“ paskirta nominacija „Mokslo žinių skleidėja“, apdovanota Seimo atminimo medaliu (2005 m.), Vyriausybės (2005, 2006 m.), Švietimo ir mokslo bei Žemės ūkio ministerijų padėkos raštais.

Lietuvos valstybės ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiaus kavalerės, LMA akademikės habilituotos daktarės profesorės Veronikos Vasiliauskienės atlikti darbai labai svariai prisideda prie agrarinio mokslo ir kaimo plėtros, žemės ūkio modernizavimo, jo konkurencingumo didinimo, Lietuvos valstybės stiprinimo.

Ateidami į bendrus Akademijos ar Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus renginius, pirmiausia dairomės akademikės V. Vasiliauskienės, sėdinčios pirmosiose eilėse tarp skyriaus kolegų. Jei ji yra, rūpestis atslūgsta – viskas bus gerai: minties ir gėrio sergėtoja savo vietoje...

**Gerbiamoji Akademike, prižiūródama namų židinį,
ilgai dar sergėkite mus ir visą šalies žemės ūkio mokslą.**

LMA akademikai

Albinas Kusta ir Algirdas Juozas Motuzas

2020-12-15

VERONIKAI
VASILIAUSKIENEI –
85